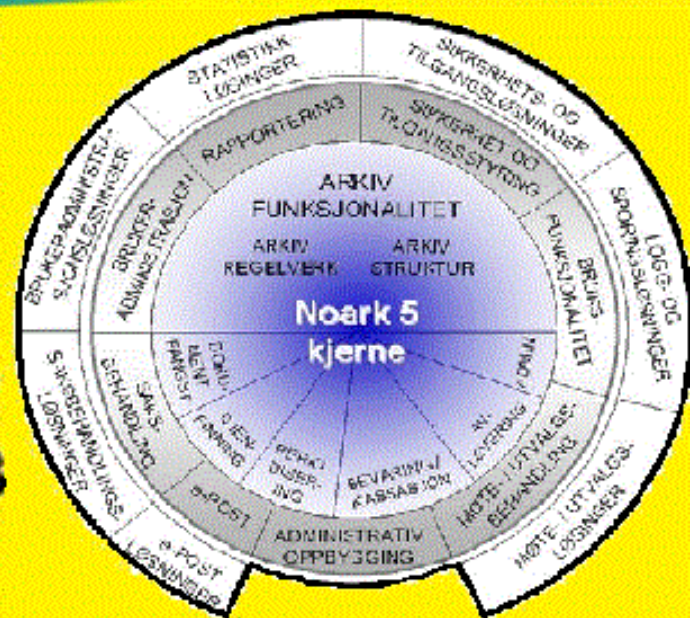

FOR
DUMMIES

NO_{rsk} ARKivstandard

- ✓ 1984: NOARK 1 ble utarbeidet av forgjengeren til Statskonsult som kravspesifikasjon for elektronisk journal
- ✓ 1987 NOARK 2 ble utviklet i samarbeid med Riksarkivaren
- ✓ 1990 Riksarkivaren tar over ansvaret for standarden
- ✓ 1994 NOARK 3
- ✓ 1995 KOARK. Den var utviklet i samarbeid med Kommunenes sentralforbund og var spesielt tilpasset kommuner og fylkeskommuner.
- ✓ 1999 NOARK 4 – Den første standarden for elektronisk saksbehandling

NOARK 4

- Versjon 1, 2 og 3 av NOARK-standarden beskrev krav til elektronisk journalføring. NOARK 4 beskrev i tillegg
  - ✓ Full elektronisk saksbehandling
  - ✓ Elektronisk arkiv og dokumentlager
  - ✓ Møte- utvalgsløsning
- Ulemper
  - ✓ Komplekst (Brukergrensesnittet er håpløst for sporadiske brukere)
Kompleksiteten gjør også datakvaliteten dårlig)
  - ✓ Rigid (passet ikke for fagsystemer og objektserier)
  - ✓ Dyre integrasjoner
  - ✓ Leverandøravhengighet (vet vi noe om hva som skjer under overflaten)
  - ✓ *Det er ennå ikke foretatt vellykkede søkbare uttrekk av et NOARK 4 system*

2008...

NOARK 5

Fordelene

- NOARK 5 kjerne beskriver i realiteten hvordan en database med tilhørende dokumenter skal være utformet for å være et godkjent elektronisk arkiv
- NOARK 5 er løsere og mer fleksibelt enn forgjengeren
- NOARK 5 er hierarkisk oppbygd og har mange færre "absolutter"
- Arkivet kan tilpasses arbeidsprosessene, ikke omvendt. Men: Krever mer forarbeid og bevissthet rundt dokumentasjonen enn et NOARK 4-system

Før

ACOS

EVRY

Nå også

leamontree

nxc
OPEN RELIABLE

IDA INFRONT
ADDNODE GROUP

Boos
IT KONSULENTER

ciber®

FORMPIPE

Hva er en NOARK 5 Godkjenning?

- To typer. Endelig og midlertidig (testdata vs reelle data)
- Begge er like. Leverandør må avgi egenerklæring og testuttrekk
- For å få fullstendig godkjenning må man avlevere godkjent uttrekk etter at basen har vært i drift i seks måneder.
- Utrekkene sjekkes, testes og valideres, og det gis en eventuell mangelliste
- Visma Samhandling og Arkiv har fått en endelig godkjenning, mens 18 andre bare har fått midlertidig godkjenning...
- Godkjenningen har vært slepphendt, men har blitt strengere

[Midlertidig godkjente NOARK 5- løsninger](#)

Hva er problemet med en NOARK 5 godkjenning?

- Egenerklæringen er viktig. Det har vært altfor lett å få godkjenning
- Verktøyene som validerer er fortsatt under utvikling
- Leverandørene leverer selv en del premisser og reservasjoner
- Standarden har fortsatt en del hull (enhetsspesifikke metadata, mappetyper, SystemID på dokument objekt)
- Spesialiserte funksjoner må bestilles, systemets godkjenning er avhengig av hva det skal brukes til
- "Gisselsituasjonen"

På overflaten

Kong Noark V

(helt sant)

TRADISJONSRIK KONFEKT AV HØVESTE KVALITET

Denne konfekten ble lansert som en hyllest til Kongen og vår nyvunne selvstendighet i forbindelse med unionsoppløsningen i 1905. Siden den gang har Freia tradisjonsrike og eksklusive konfekte for mange nordmenn vært forbundet med høytid og feil og vært ansett som den fineste gave.

EN GLEDE Å GE - EN GLEDE Å FÅ

450 GRAM MØRK OG LYS KONFEKT

Men hvordan ser det ut under?

Et NOARK 5 uttrekk

- Uttrekket kommer fra NOARK-”kjernen”
- Noen xml-filer:
  - Arkivstruktur
  - Arkivuttrekk
  - Løpende Journal
  - Offentlig journal
  - Endringslogg
- Dokumentene (som oftest i pdf/A)

Hvor kom det fra?

Dokumentlagre (produksjonsformat og arkivformat)

Funksjonaliteter/programmer
webtjenester, utregningsmoduler, plug-ins og lignende som gjør det mulig å utføre arbeidsoppgaver

Databaser med metadata (SQL?)

Relasjoner mellom tabellene i basen

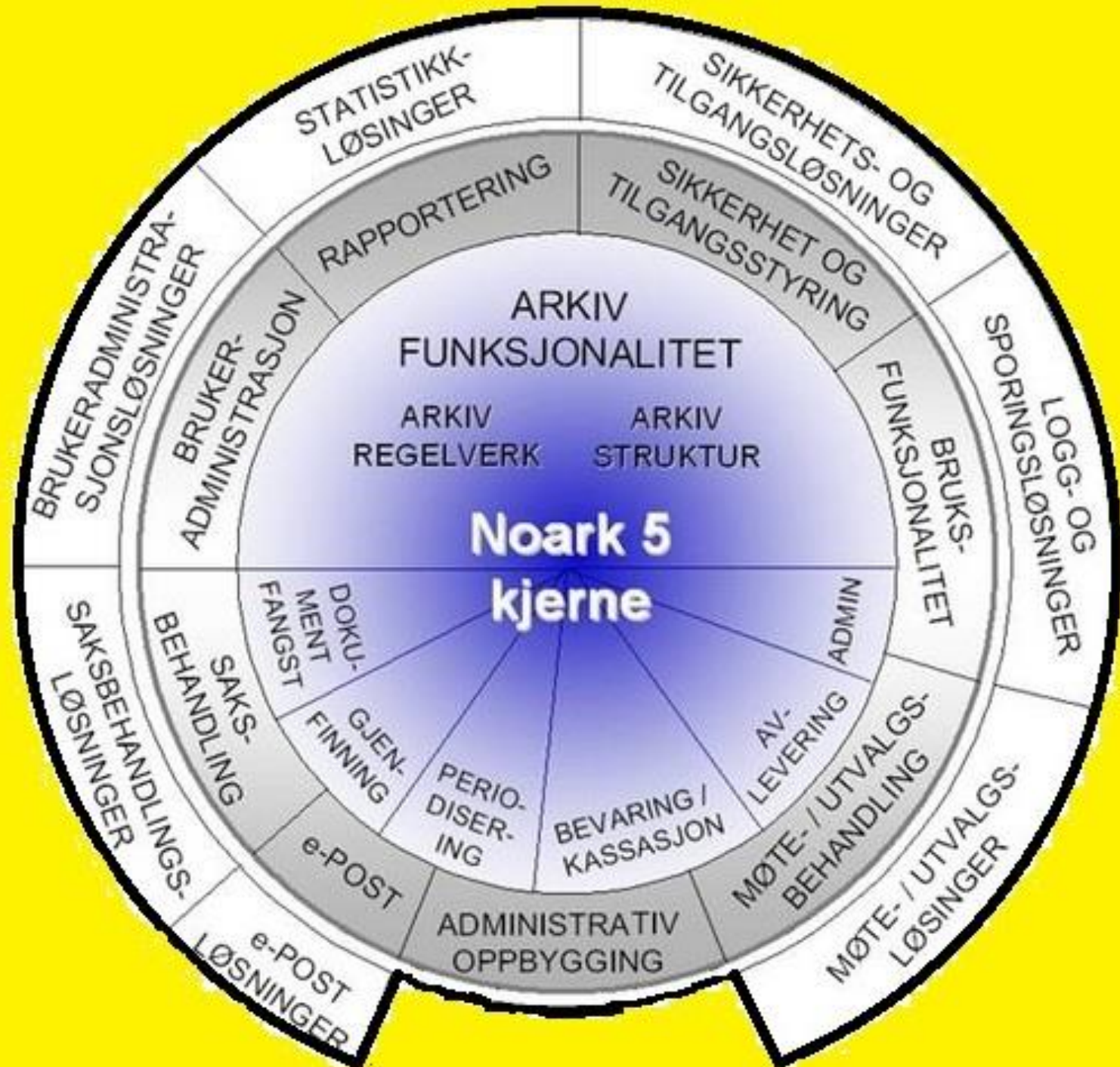
Det vil si alt det du har i et fag- eller arkivsystem

- Dokumentlagre (produksjonsformat og arkivformat)
- Funksjonaliteter/programmer (webtjenester, utregningsmoduler, plug-ins og lignende som gjør det mulig å utføre arbeidsoppgaver)
- Databaser med metadata (SQL?)
- Relasjoner mellom tabellene i basen
- Det vil si alt det du har i et fag- eller arkivsystem

Så hvordan går det fra det ene til
det andre?

I den ytterste ringen er
"brukergrensesnittet". Det synlige

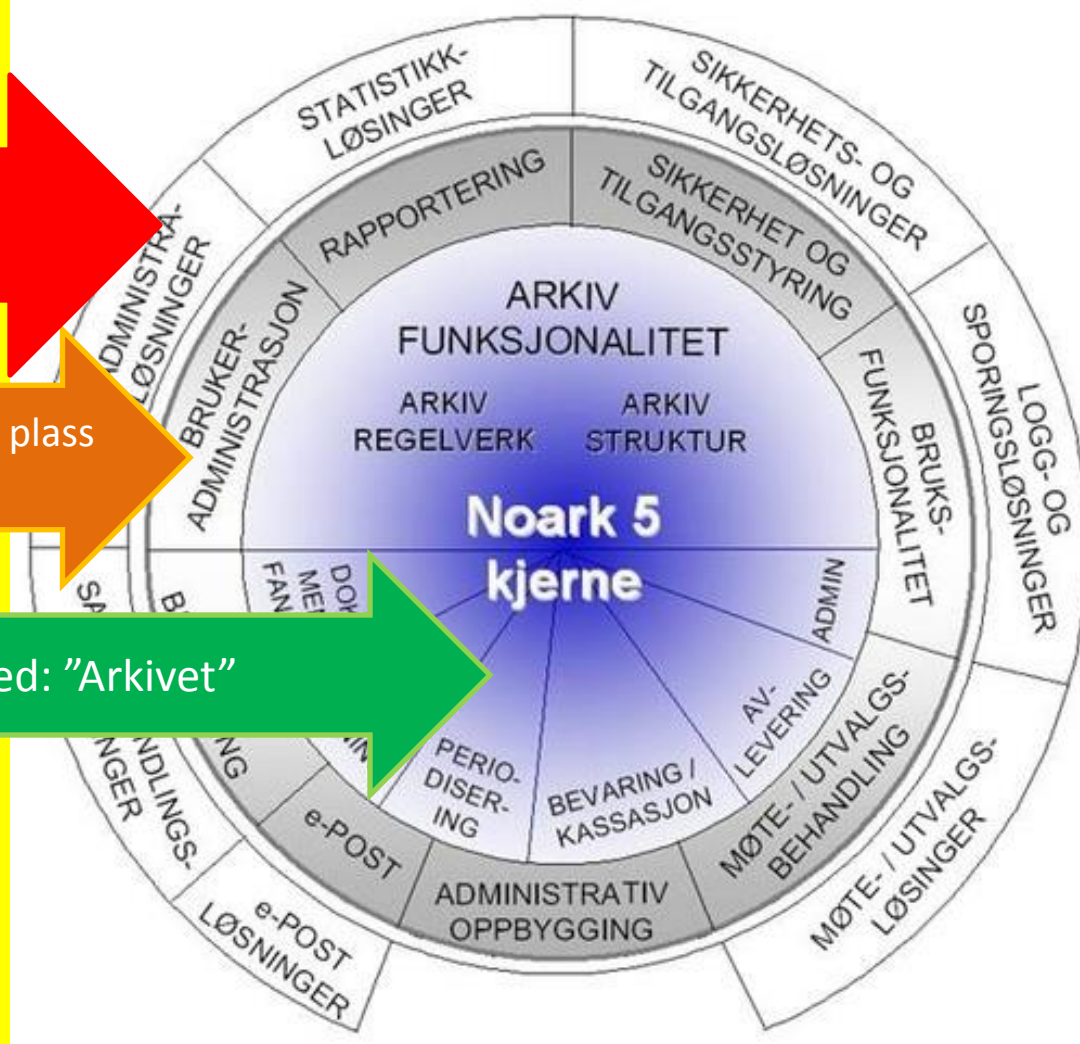
Presentasjonslag

Den midterste beskriver hva som må være på plass
i en helhetlig sakarkivløsning

Applikasjonslag

Dette er det vi skal sitte igjen med: "Arkivet"

Datalag

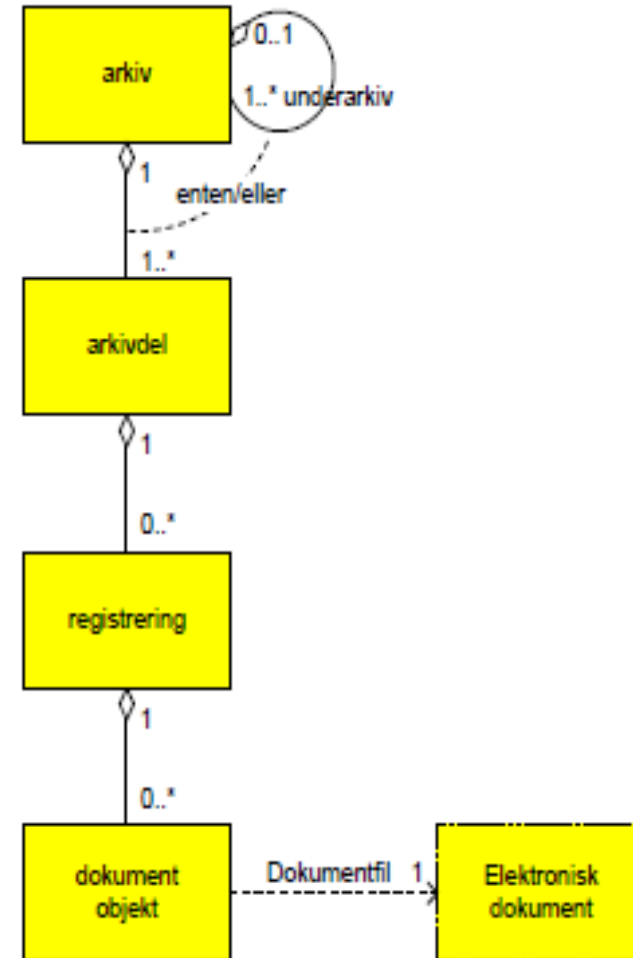
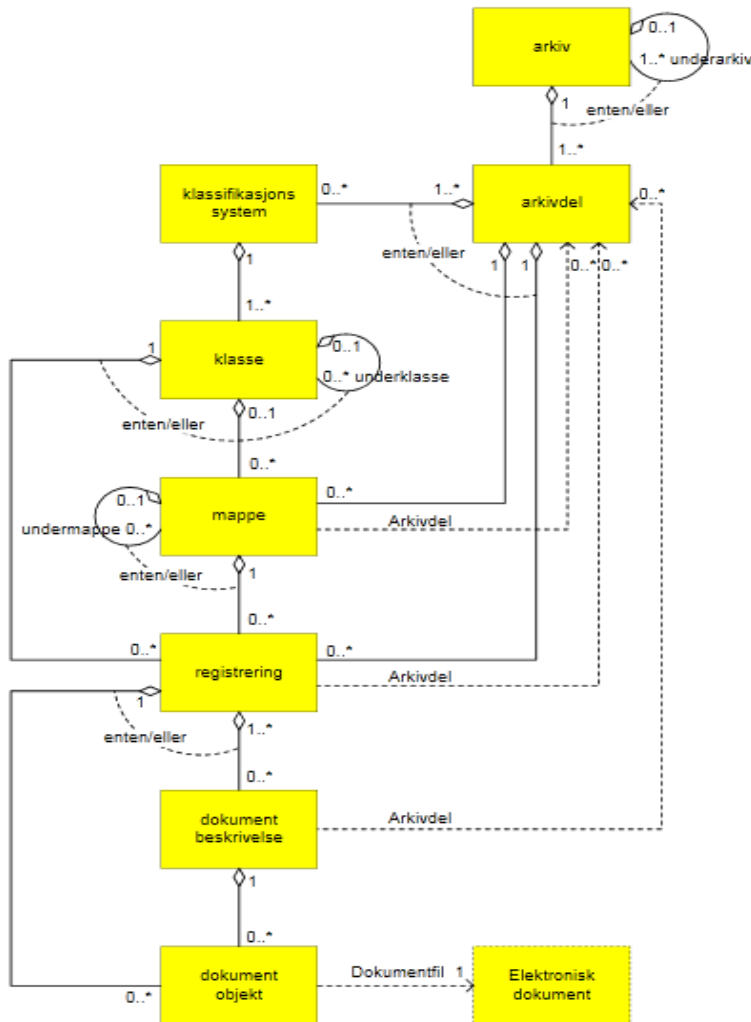

Standarden beskriver en "Trelags-arkitektur". Dette er dagens vanligste måte å tenke IT-arkitektur på.

Uheldigvis er de fleste fagsystemer i det offentlige utdaterte i så måte og blander sammen "lagene". Som Arkivarer må dere FOKUSERE på kjernen, men FORHOLDE dere til de andre lagene.

NOARK 5 Konseptuell modell

NOARK 5 Metadata - *Arkiv*

Metadata for *Arkiv*

Nr.	Navn	Type	Forek.	Avl.	Merknad
M001	<u>systemID</u>	O	En	A	
M020	tittel	O	En	A	
M021	beskrivelse	V	En	A	
M050	arkivstatus	B	En	A	Obligatorisk for sakarkiv.
M300	dokumentmedium	V	En	A	
M301	oppbevaringssted	V	Mange		Ved fysisk arkiv.
M600	<u>opprettetDato</u>	O	En	A	
M601	<u>opprettetAv</u>	O	En	A	
M602	<u>ayssluttetDato</u>	O	En	A	Obligatorisk når arkivet er <u>ayssluttet</u> .
M603	<u>ayssluttetAv</u>	O	En	A	Obligatorisk når arkivet er <u>ayssluttet</u> .

NOARK 5 Metadata - Arkivdel

Nr.	Navn	Type	Forek.	Avl.	Merknad
M001	systemID	O	En	A	
M020	tittel	O	En	A	
M021	beskrivelse	V	En	A	
M051	arkivdelstatus	B	En	A	Obligatorisk for sakarkiv.
M300	dokumentmedium	B	En	A	Obligatorisk for blandet fysisk og elektronisk arkiv.
M301	oppbevaringssted	V	Mange		Ved fysisk arkiv.
M600	opprettetDato	O	En	A	
M601	opprettetAv	O	En	A	
M602	avsluttetDato	O	En	A	
M603	avsluttetAv	O	En	A	
M107	arkivperiodeStartDato	B	En	A	Obligatorisk for sakarkiv. Må tildeles en verdi når en arkivperiode starter.
M108	arkivperiodeSluttDato	B	En	A	Obligatorisk for sakarkiv. Må tildeles en verdi når en arkivperiode slutter.
M202	referanseForloeper	B	En	A	Obligatorisk for sakarkiv.
M203	referanseArvtaker	B	En	A	Obligatorisk for sakarkiv.

IT-strategi og arkivets plass i verden

Finnes en overordnet dokumentasjons- og informasjonsstrategi?

- **Samhandlingsløsninger.** All informasjonsflyt i enheten foregår i store informasjonshåndteringssystemer (ECM)
- **Modultenkning.** Utskiftbare moduler som kommuniserer via webservices (SOA) hvorav arkivet er en modul som alt annet
- **Åpen kildekode?**

NOARK 5 – Mappe

Nr.	Navn	Type	Forek.	Avl.	Merknad
M001	systemID	O	En	A	
M003	<u>mappeID</u>	O	En	A	Tilsvarende saksnummer i Noark-4. Det anbefales at formatet (<u>åå/nnnnnn</u>) fortsatt brukes i sak-arkiver.
M020	tittel	O	En	A	
M025	<u>offentligTittel</u>	B	En	A	Obligatorisk ved deponering/avlevering dersom ord i tittelen skal skjermes.
M021	beskrivelse	V	En	A	
M022	<u>noekkelord</u>	V	Mange	A	
M300	dokumentmedium	B	En	A	Obligatorisk for blandet fysisk og elektronisk arkiv.
M301	oppbevaringssted	V	Mange		Ved fysisk arkiv.
M600	<u>opprettetDato</u>	O	En	A	
M601	<u>opprettetAv</u>	O	En	A	
M602	<u>avsluttetDato</u>	O	En	A	Må tildeles en verdi når mappen avsluttes.
M603	<u>avsluttetAv</u>	O	En	A	Må tildeles en verdi når mappen avsluttes.
M208	<u>referanseArkivdel</u>	O	En	A	
M711	<u>virksomhetsspesifikkeMetadata</u>	V	En	A	Se kapittel 5.12.8

Utvidelser: Saksmappe, Møtemappe

Saksart :	STD - Standard sak	Sakstype :	STD - Ordinær sak	☐ Gebyr b
Sakstittel :				☐ Skjerme
Merknad :				☐ Skjerme
Saksansvarlig :	36F - Jean Philippe Caquet	Org.enhet :	20.3000 - Trondheim byarkiv	
Tilg.gruppe :	203000 - 203000 Trondheim byarkiv	Status :	B - Under behandling	
Reg.dato :	04.12.2013	Obs.dato :		

[+ Ny arkivko](#)

Arkivdel :		☒ Arkiveres på papir
Kassasjon :		Bevaringstid :

pe	Verdi	Beskrivelse

Avbryt

Lagre

Gradering >

Saksart : M021 Beskrivelse

Sakstype : M021 Beskrivelse

☐ Gebyr betalt

Sakstittel : M020 tittel (M025 offentlig tittel)

M020 tittel

☐ Skjermet

Merknad :

Merknad M310 merknadstekst

☐ Skjermet

Skjermin

Saksansvarlig : M306 saksansvarlig

Org.enhet : M305 administrativEnhet

M500 Tilgangs

restriksjon

Tilg.gruppe : Eget felt?

Status : M052 saksstatus

M502

Skjermin

Metadata

Reg.dat0 : M600 OpprettetDato

Obs.dat0 : Eget?

 Ny arkivkode

Arkivdel : M208 referanseArkivdel

☒ Arkiveres på papir M300 Dokumentmedium

Kassasjon : Kassasjon M450 kassasjonsvedtak

Bevaringstid : Kassasjon M451 bevaringstid

Type	Verdi	Beskrivelse
Klassifikasjonssystem	Klasse	Klasse
M020 Tittel	M002 klasseID	M020 Tittel

Avbryt

Lagre

Gradering >>

NOARK 5 – Mappe

			Type	Forek.	Avl.	Merknad
M001	systemID	Genereres i systemet	O	En	A	
M003	mappeID	Genereres i systemet	O	En	A	tilsvarer saksnummer i Noark-4. Det anbefales at formatet (åå/nnnnnn) fortsatt brukes i sak-arkiver.
M020	tittel		O	En	A	
M025	offentligTittel		B	En	A	Obligatorisk ved deponering/avlevering dersom ord i tittelen skal skjermes.
M021	beskrivelse		V	En	A	
M022	noekkelord		V	Mange	A	
M300	dokumentmedium		B	En	A	Obligatorisk for blandet fysisk og elektronisk arkiv.
M301	oppbevaringssted		V	Mange		Ved fysisk arkiv.
M600	opprettetDato		O	En	A	
M601	opprettetAv	Knyttet til ident?	O	En	A	
M602	avsluttetDato	Genereres når saken avsluttes	O	En	A	Må tildeles en verdi når mappen avsluttes.
M603	avsluttetAv	Genereres i systemet	O	En	A	Må tildeles en verdi når mappen avsluttes.
M208	referanseArkivdel		O	En	A	
M711	virksomhetsspesifikkeMetadata		V	En	A	Se kapittel 5.12.8

Andre registreringer havner i andre tabeller (Klasse, Skjerming Merknad osv)

NOARK 5 Metadata - *Registrering*

Nr.	Navn	Type	Forek.	Avl.	Merknad
M001	systemID	O	En	A	
M600	opprettetDato	O	En	A	
M601	opprettetAv	O	En	A	
M604	arkivertDato	B	En	A	Må tilføres en verdi når dokumentet arkiveres.
M605	arkivertAv	B	En	A	Må tilføres en verdi når dokumentet arkiveres.
M208	referanseArkivdel	V	En	A	Se kommentar nedenfor.

Utvidelser: Basisregistrering, Journalføring

 Ny journalpost

 Ny mottaker Ny avsender Søk etter avs/mott

Adressebeskrivelse :

	Til/fra	Etternavn	Fornavn	Kode	Org.enhet

 Avsender

▼ Beha... Caquet Jean Philippe 36F 20.3000 - Trondh...

Dok.mal :

Type : U - Utgående dokument

Innhold : Prosjekt - Elektronisk Arkiv: Skoler og Barnehager

☐ Skjermet

Merknad :

☐ Skjermet

Tilg.gruppe : 203000 - 203000 Trondheim byarkiv

Registreringsdato : 04.12.2013

Status : R - Reservert / konsept

Datert : 04.12.2013

Deres ref. :

Svarfrist :

Journalpostflyt : Standard utgående dokument

☐ Dokument for flettebrev ☐ Produser dokument ved lagring

<< Forrige

Avbryt

Lagre

Gradering >>

+ Ny mottaker + Ny avsender 🔍 Søk etter avs/mott

Adressebeskrivelse :

Til/fra	Etternavn	Fornavn	Kode	Org.enhet
Avsender				
Korrespondansepart	← M400 KorrespondansepartNavn →		M305	Administrativ enhet

Dok.mal :

Type : U - Utgående dokument

Innhold : M020 tittel (M025 offentligTittel)

M020 tittel

☐ Skjermet

Merknad : Merknad M310 merknadstekst

☐ Skjermet

Skjerming

Tilg.gruppe : Eget felt?

M101 journaldato

☐ M500 Tilgangs-
restriksjon

Status : M053 journalstatus

M103 dokumentets Dato

☐ M502
Skjerming-
Metadata

Deres ref. : Eget felt?

Eget

Journalpostflyt : Eget felt?

☐ Dokument for flettebrev ☐ Produser dokument ved lagring

<< Forrige

Avbryt

Lagre

Gradering >>

NOARK 5 Metadata - *Dokumentbeskrivelse*

Nr.	Navn	Type	Forek.	Avl.	Merknad
M001	systemID	O	En	A	
M083	dokumenttype	B	En	A	
M054	dokumentstatus	B	En	A	Obligatorisk for sakarkiv.
M020	tittel	B	En	A	Obligatorisk for sakarkiv.
M021	beskrivelse	V	En	A	
M024	forfatter	V	En	A	
M600	<u>opprettetDato</u>	O	En	A	
M601	<u>opprettetAv</u>	O	En	A	
M300	dokumentmedium	B	En	A	Obligatorisk dersom blandet fysisk og elektronisk arkiv.
M301	oppbevaringssted	V	En		
M208	<u>referanseArkivdel</u>	V	En	A	Se kommentar nedenfor.
M217	<u>tilknyttetRegistreringSom</u>	O	En	A	
M007	dokumentnummer	O	En	A	
M620	<u>tilknyttetDato</u>	O	En	A	
M621	<u>tilknyttetAv</u>	O	En	A	

NOARK 5 Metadata – *Dokument Objekt*

Nr.	Navn	Type	Forek.	Avl.	Merknad
M005	versjonsnummer	O	En	A	Identifikasjon av versjoner innenfor samme dokument. Se også merknad 1 nedenfor.
M700	variantformat	O	En	A	Angivelse av om det dreier seg om produksjonsformat, arkivformat, skjermet dokument osv. Se også merknad 2 nedenfor.
M701	format	O	En	A	
M702	formatDetaljer	V	En	A	
M600	opprettetDato	O	En	A	
M601	opprettetAv	O	En	A	
M218	referanseDokumentfil	O	En	A	Referansen til dokumentfilas "sti", dvs. filkatalogstruktur + filnavn.
M705	sjekksum	O	En	A	Genereres når arkivuttrekket produseres.
M706	sjekksumAlgoritme	O	En	A	Genereres når arkivuttrekket produseres.
M707	filstoerrelse	O	En	A	Genereres når arkivuttrekket produseres.

Dokumenter

- Hva med lyd, bilde, 3D, animasjoner, film?
Takler systemet disse?
- Iht Riksarkivarens forskrift er TIFF, XML, PDF/A, JPEG, SOSI, MPEG-2, MP3, PCM, Wave godkjente arkivformater, men det finnes ingen godkjente formater for 3D-animasjoner, 3D-dokumenter eller dokumenter med flere lag

Hva arkivaren må passe på!

Sikkerhet vs innsynsrett

- Offentleglova, Forvaltningsloven på den ene siden
- Personopplysningslova, Helseregisterloven, Sikkerhetsloven osv. På den andre
- Tilgjengelig på internett, intern sone eller sikker sone? Direkte innsyn for publikum? Du bør foretas en risikovurdering iht. hvilken informasjon systemet skal forvalte
- Offentlig postliste eller ikke? Journalføringspliktig?
- Skal systemet inneholde personregistre må det meldes inn til Datatilsynet. Det kan også være nødvendig å søke konsesjon
- Husk: Prinsippet om meroffentlighet

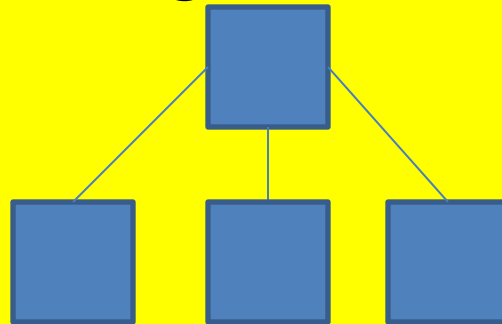

Metadata og datakvalitet

- ✓ Metadata – data om data
- ✓ NOARK 5 setter minimumskrav til en del metadata
- ✓ I tillegg til de såkalte NOARK-spesifikke metadataene har mange systemer andre metadata som også er arkivverdige
- ✓ I likhet med dokumenter trenger kanskje ikke metadata som bare skal bevares for en periode å havne i arkivet?
- ✓ Færrest mulig metadata bør innskrives manuelt men hentes fra sentrale registre eller opprettes automatisk fordi:
  1. Manuell registrering er tungvint
  2. Manuell registrering er en hyppig feilkilde
- ✓ For enkelte metadata må kanskje endringer over tid logges fordi de ligger som grunnlag for saksbehandling

Hvordan skal du sette opp kjernen?

- Dette må gjøres ved hver anskaffelse av fagsystem, selv etter at man har gått til innkjøp av en kjerne
- Definer arkivstruktur (arkiver, underarkiver, mapper, mapper-i-mapper, klassifikasjonssystemer o.l)
- Begynn med "Forenklet registrering" og finn ut hva du ellers har behov for
- Husk at NOARK 5 også har en egen metadatakatalog

Arkivvurdering

- I *Vurdere hvilke dokumenter i arbeidsprosessen(e) som skal overføres til arkiv*
- II *Vurdere hvilke metadata som er arkivverdige og hvordan disse skal tas vare på*

DOTS

ER

To Ting

- Løsning for digitalisering av byggesaker
- Frittstående uavhengig NOARK 5-kjerne i åpen kildekode med brukervennlig uttrekksmodul og valideringsverktøy... GRATIS?

GOD JUL FORRESTEN

